

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “ สภาวะและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล กรุงเทพมหานคร ” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาวะและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู นักพัฒนาการเด็ก พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล ที่มีหน้าที่ในการสอนหรือจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลรามาธิบดี โรงพยาบาลเด็ก โรงพยาบาลเลิศจิน โรงพยาบาลภูมิพล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และวชิรพยาบาล

กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 38 คน ซึ่งผู้วิจัยสามารถติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนได้ทั้งสิ้นรวม 33 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.8

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องของการวางแผน การดำเนินงานและการประเมินผล ในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาวะและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล ในด้านต่างๆ ด้านคือ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานและด้านการประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ระดับของการปฏิบัติและระดับของความ ต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยของหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม 2539 จนถึงวันที่ 22 มีนาคม 2539 โดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาคำนวณหาค่าต่างๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ได้ค่าต่างๆ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percent) สำหรับข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกี่ยวกับข้อมูลจากสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วย ทุกข้อคำถามและทุกด้านที่กำหนดในแบบสอบถาม

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 33 คน เป็นผู้หญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.4 มีตำแหน่งเป็นพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมาเป็น ครู คิดเป็นร้อยละ 24.2 และเป็นนักพัฒนาการเด็ก คิดเป็นร้อยละ 15.0 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.6 ส่วนใหญ่เคยเรียนสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 54.5 และจบการศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 57.6 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล 0-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.4 เข้ามาทำงานในหน่วยงานหรือโครงการเนื่องจากเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 75.5 และกลุ่มประชากรทั้งหมดมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ด้านประสบการณ์ความรู้ทางศิลปะ ส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์จากการเข้ารับการอบรมเรื่องการจัดกิจกรรมศิลปะ คิดเป็นร้อยละ 37.2 ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล โดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร นิตยสาร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.3 ส่วนใหญ่มีความถนัดในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะในการเขียนภาพระบายสี และการประดิษฐ์เศษวัสดุ คิดเป็นร้อยละ 25.3 ด้านประโยชน์ของกิจกรรมศิลปะ ส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมศิลปะช่วยให้เด็กป่วยเกิดความเพลิดเพลิน และได้แสดงออก เป็นการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย

คิดเป็นร้อยละ 11.6 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วย ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและด้านประเมินผล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

สภาพการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 2.93$) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.15$) และด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 2.51$)

ความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล อยู่ในระดับสูง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.85$) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.91$) และด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 3.53$)

ด้านสภาพในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

1. การวางแผน (ตารางที่ 3)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนที่มีการปฏิบัติ ของผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล พบว่า มีการปฏิบัติในด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) และเมื่อพิจารณาโดยแยกกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในด้านการวางแผนสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.39$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 3.11$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 2.73$) ส่วนกลุ่มของครู มีการปฏิบัติในด้านการวางแผนต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.51$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดเนื้อหาวิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย ($\bar{X} = 3.87$) และพบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก และกลุ่มพยาบาล มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงเท่ากัน ($\bar{X} = 4.20$) กลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.60$) ส่วนกลุ่มของครูมีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.50$) ข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การกำหนดงบประมาณในการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 1.53$) และพบว่า กลุ่มครู มีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.37$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 1.50$) ส่วนนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 1.80$)

2. การดำเนินงาน (ตารางที่ 4)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนที่มีการปฏิบัติ ของผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วย ในโรงพยาบาล พบว่า มีการปฏิบัติในด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาโดยแยกกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในด้านการดำเนินงาน สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 3.25$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.11$) ส่วนกลุ่มของครู มีการปฏิบัติในด้านการดำเนินงานต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.90$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ได้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย ($\bar{X} = 4.11$) และพบว่า กลุ่มพยาบาล มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก ($\bar{X} = 4.40$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.80$) ส่วนกลุ่มของครูมีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.75$) ข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 1.80$) และพบว่า กลุ่มครู มีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.62$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 1.70$) ส่วนนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 2.20$)

3. การประเมินผล (ตารางที่ 5)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนที่มีการปฏิบัติ ของผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วย ในโรงพยาบาล พบว่า มีการปฏิบัติในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$) และเมื่อพิจารณาโดยแยกกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในด้านการประเมินผล สูงที่สุด ($\bar{X} = 2.86$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 2.45$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 2.40$) ส่วนกลุ่มของครู มีการปฏิบัติในด้านการประเมินผลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.32$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ($\bar{X} = 2.93$) และพบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.20$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.00$) และกลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 2.90$) ส่วนกลุ่มของครูมีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.62$) ข้อปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล ($\bar{X} = 1.70$) และพบว่า กลุ่มครูและกลุ่มพยาบาล มีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 1.50$) รองลงมา ได้แก่ นักพัฒนาการเด็ก ($\bar{X} = 1.80$) ส่วนกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 2.00$)

ด้านความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

1. การวางแผน (ตารางที่ 6)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนของความต้องการ ของผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล พบว่า มีการปฏิบัติในด้านการวางแผน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาโดยแยกกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีความต้องการในด้านการวางแผนสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.96$) และกลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 3.64$) ส่วนกลุ่มของครู มีความต้องการในด้านการวางแผนต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.60$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย ($\bar{X} = 4.66$) และพบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีความต้องการในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 4.50$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนกลุ่มของครูมีความต้องการในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) ข้อความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ จัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะในรูปแบบของ แผนปฏิบัติการประจำเดือน/ปี ($\bar{X} = 1.53$) และพบว่า กลุ่มพยาบาล มีการมีความต้องการในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.10$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มครู ($\bar{X} = 3.12$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.40$) ส่วนกลุ่มนักพัฒนาการเด็กมีความต้องการในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.80$)

2. การดำเนินงาน (ตารางที่ 7)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนความต้องการ ของผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล พบว่า มีความต้องการในด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณาโดยแยกกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีความต้องการในด้านการดำเนินงานสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.93$) ส่วนกลุ่มของครู มีความต้องการในด้านการดำเนินงานต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.66$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ ได้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย ($\bar{X} = 4.50$) และพบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 4.70$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนกลุ่มของครูมีความต้องการในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.12$) ข้อความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมศิลปะนอกสถานที่ ($\bar{X} = 1.80$) และพบว่า กลุ่มครู มีการปฏิบัติในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.75$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล และ

กลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.30$) ส่วนนักพัฒนาการเด็ก มีการความต้องการในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.00$)

3/ การประเมินผล (ตารางที่ 5)

เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนความต้องการ ของผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วย ในโรงพยาบาล พบว่า มีความต้องการในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.53$) และเมื่อพิจารณาโดยแยกกลุ่ม พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีความต้องการในด้านการประเมินผล สูงที่สุด ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.51$) และกลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 3.36$) ส่วนกลุ่มของครู มีความต้องการในด้านการประเมินผลต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.35$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ($\bar{X} = 3.82$) และพบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการปฏิบัติในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่ม พยาบาล ($\bar{X} = 4.00$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 3.51$) ส่วนกลุ่มของครูมีความต้องการในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.35$) ข้อความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการนิเทศติดตามงานในช่วงต่างๆของแผน ($\bar{X} = 3.33$) และพบว่า กลุ่มครู มีความต้องการในข้อนี้ต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.12$) รองลงมา ได้แก่ กลุ่มพยาบาล ($\bar{X} = 3.20$) และกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ($\bar{X} = 1.80$) ส่วนกลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีการความต้องการในข้อนี้สูงที่สุด ($\bar{X} = 2.00$)

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “สภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาลกรุงเทพมหานคร” ได้แบ่งสาระสำคัญของการอภิปรายผลไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. สภาพในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล
3. ความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูล สถานภาพส่วนตัวของครู นักพัฒนาการเด็ก นักจิตวิทยาพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล จะเห็นได้ว่าการที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาลทั้งหมดเป็นหญิง จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ผู้หญิงมีความเหมาะสมใน

การให้การดูแลเด็กป่วยมากกว่าชาย ซึ่งจะสังเกตได้จากตำแหน่งในหน่วยงานหรือโครงการ ที่เป็นครูนักพัฒนาการเด็ก พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล ซึ่งผู้ที่ทำงานในตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นหญิงมากกว่าชาย

ในด้านการศึกษา ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งก็นับว่ามีความรู้เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมให้เด็กป่วยได้ ในด้านสาขาที่เรียนมา ส่วนใหญ่จบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ จิตวิทยา และพยาบาลศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นางลักษณะ จินตคณิต (2527, 2529) ที่ว่าในการดูแลผู้ป่วยเด็ก ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย มีความรู้เกี่ยวกับโรคกุมารเวชศาสตร์ และการดูแลที่ควรจะได้รับ มีอารมณ์หนักแน่นและรักเด็ก สามารถให้คำปรึกษาแก่ญาติของผู้ป่วยเกี่ยวกับกิจกรรมที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านประสบการณ์ ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล ผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมส่วนใหญ่ยังมีประสบการณ์น้อย ทั้งนี้เนื่องจาก การใช้ศิลปะมาช่วยในการฟื้นฟูสภาพจิตใจของเด็กป่วยยังเป็นกิจกรรมที่ไม่แพร่หลาย ซึ่งในต่างประเทศให้ความสำคัญกับการใช้ศิลปะในการช่วยให้คนไข้ได้รับความผ่อนคลาย และเพลิดเพลิน อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมให้ผู้ป่วยได้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ดังเช่นการศึกษาวิจัย ของ Steinberger (1989) และ Breckerridge Macmenamin (1990) ที่ใช้กิจกรรมศิลปะในการปรับพฤติกรรมของผู้ป่วย ซึ่งนอกจากจะช่วยลดความวิตกกังวล ความโกรธ ความกลัว ความสิ้นหวังแล้ว ผู้ป่วยยังได้ใช้จินตนาการของตนมาสร้างเป็นผลงานศิลปะ ทำให้เขาเหล่านั้นกลายเป็นคนที่มีความสามารถทางศิลปะไปในที่สุด อีกเหตุผลหนึ่งที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะเหล่านี้ มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะน้อย อาจเนื่องมาจากบุคลากรเหล่านี้ไม่ได้รับการศึกษาทางด้านศิลปะมาโดยตรง ซึ่งไม่สามารถนำความรู้ทางศิลปะมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เด็กได้อย่างเต็มที่ซึ่ง Luella Cole (อ้างถึงใน H.J. Klauxmeire and K dresder ,1962) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของครูศิลปะสำหรับเด็กพิเศษว่า ควรเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับศิลปะในแง่ของ เนื้อหาสาระ การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะ มีความรู้ในการการสอน การจัดชั้นเรียน การนำเสนอบทเรียน การช่วยเหลือนักเรียน รวมไปถึงการประเมินความสำเร็จของโครงการและ Kunkel-muller (1985) ยังได้กล่าวถึงคุณสมบัติของนักศิลปะบำบัดไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการใช้ศิลปะในการบำบัดผู้ป่วย มีประสบการณ์ในการทำงานที่สำคัญที่สุด คือ จะต้องยอมรับผู้ป่วย ซึ่งคุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้จะมีมากในผู้ที่มีความรู้ในด้านการสอน ศิลปศึกษา และจิตวิทยา จากผลการวิจัยผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ด้านความรู้ทางศิลปะ

ในด้านความพึงพอใจ ผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมทั้งหมด พึงพอใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากเป็นงานที่ตรงกับสายงานที่เรียนมา และส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้แก่เด็กป่วย เป็นการตอบสนองต่อปัญหาของเด็ก ช่วยให้เด็กสนุกสนานเพลิดเพลิน ลดความวิตกกังวลต่อการรักษาพยาบาล และสภาวะพลัดพรากจากครอบครัว นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Scipien (อ้างถึงใน สายสมร มณีใส, 2530) ว่า การให้การดูแลด้านจิตใจให้แก่เด็กและครอบครัว จัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กเป็นไปอย่างต่อเนื่องเป็นหน้าที่ของการให้การพยาบาลผู้ป่วยเด็ก

ในด้านแนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะ จากการที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม ที่ไม่มีประสบการณ์ด้านความรู้ทางศิลปะ ทั้งจากการศึกษาในสถานศึกษาและฝึกอบรม ทำให้ผู้ที่หน้าที่ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะจากหนังสือ เอกสาร นิตยสาร จากประสบการณ์และความชำนาญ ส่วนแนวทางในการจัดกิจกรรมโดยการสำรวจความสนใจและความต้องการของเด็กป่วย มีจำนวนน้อย ซึ่งขัดแย้งกับคำกล่าวของ Latham and Heckel (1972) ที่ว่า การจัดให้เด็กมีสิ่งที่เพลิดเพลินและพักผ่อนให้เหมาะสมกับอายุ ความสามารถของร่างกายและความสนใจของเด็ก จะเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้พยาบาลเกิดทักษะ

ในด้านความถนัดในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่มีความถนัดในการประดิษฐ์เศษวัสดุและการเขียนภาพระบายสี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นกิจกรรมที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถฝึกฝนจนเกิดความชำนาญเองได้ กิจกรรมศิลปะที่จัดให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาลที่นิยมจัดจึงได้แก่ กิจกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้ ซึ่งอาจเนื่องมาจากความถนัดของผู้จัด และเมื่อพิจารณาจากสภาพความเจ็บป่วย กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะที่นำมาให้เด็กปฏิบัติที่เหมาะสม ได้แก่ การเขียนภาพ การระบายสี การประดิษฐ์ และการปั้นแป้งหรือดินเหนียว (สุวิณี ศรีเลณวัดี, 2530)

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมศิลปะ ที่มีต่อเด็กป่วย ส่วนใหญ่เห็นว่า กิจกรรมศิลปะช่วยให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ได้แสดงออก เป็นการลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเจ็บป่วย ช่วยปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ สอดคล้องกับประสาร มาณากุล ณ อยุรยา (2523) และสุภา มาลากุล ณ อยุรยา (2516) ที่กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะช่วยให้เข้าใจปัญหาและความต้องการของเด็ก ทำให้เข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาได้ง่ายขึ้น ผลงานทางศิลปะของเด็กจึงเป็นเครื่องแสดงออกทางการรับรู้ทางอารมณ์ ความคับข้องใจ ความกดดัน ความปรารถนาหรือจินตนาการที่มีอยู่ในจิตใจ ศิลปะในทางบำบัดจึงเป็นสื่อนำแห่งการผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงความต้องการที่ลึกซึ้งในตัวเด็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Kramer (1977) ที่ว่า คุณค่าของศิลปะต่อเด็กที่สำคัญคือ ช่วยปลดปล่อยอารมณ์อันเนื่องมาจาก

ความวิตกกังวล สามารถสื่อความหมายในการแสดงออกของตนเองได้อย่างมั่นใจ ช่วยให้เด็กเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์และปรับพฤติกรรมที่บกพร่องและเป็นปัญหาของตนได้เป็นอย่างดี

ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด ซึ่งสัมพันธ์กับผลการวิจัยในข้อที่ว่า เข้ามาทำงานนี้เนื่องจากเกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ

2. สภาพในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล ของผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะ ในด้านการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล สรุปได้ว่า ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมมีการปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 การวางแผน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อปฏิบัติที่ผู้ที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมมีการปฏิบัติ ในลำดับมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประนอม รอดคำดี (ม.ป.ป) ที่ว่า “ในการวางแผนงาน บุคคลากรที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเล่นสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล จะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กเป็นอย่างดี มีการวางแผนการจัดกิจกรรม โดยคำนึงถึงข้อมูลต่าง ๆ เช่น อายุ และภูมิหลังของครอบครัว ความสามารถ ความสนใจ ลักษณะของความเจ็บป่วย รวมทั้งการวินิจฉัยและการดำเนินของโรค ซึ่งมีผลต่อความจำกัดของร่างกาย” (Latham and Heckel } 1972) และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก กลุ่มพยาบาล และเป็นกลุ่มผู้ช่วยพยาบาล ซึ่งเป็นบุคลากรทางการแพทย์ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคกุมารเวชศาสตร์ และการดูแลที่ควรจะได้รับ และนำความรู้เหล่านี้มาประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมศิลปะได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ Winslow (อ้างถึงใน ยูนิ พงศ์จตุรวิทย์, 2534) ยังกล่าวว่า พยาบาลเป็นบุคคลที่จะทำหน้าที่ในการให้ความรู้แก่ผู้ป่วยได้ดีที่สุด เพราะพยาบาลเป็นผู้ที่ทราบถึงการวินิจฉัยโรค การรักษาและการพยากรณ์โรค การอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยตลอดเวลา ย่อมเข้าใจปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะนำมาช่วยในการวางแผนในเรื่องหรือในสิ่งที่จะนำไปสอนให้เหมาะสมกับผู้ป่วย และทราบว่าควรจะสอนอย่างไร จึงจะทำให้ผู้ป่วยยอมรับและนำไปปฏิบัติตาม Skipper (อ้างถึงใน ยูนิ พงศ์จตุรวิทย์) ยังกล่าวอีกว่า นอกจากพัฒนาการและวัยของเด็กแล้ว ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม ยังต้องคำนึงถึงสภาพความเจ็บป่วย ซึ่งการสอนและการให้

คำแนะนำผู้ป่วยอย่างมีระบบจะช่วยให้ผู้ป่วยลดความวิตกกังวล และการสอนที่มีประสิทธิภาพจะต้องนำเอากระบวนการทางการศึกษามาใช้ในการวางแผนการสอนอีกด้วย

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทักษะที่ทั้งครูทั่วไปและครูสอนเด็กพิการต้องมี ของ แคนอล ไอค็อล และเวสต์ (1992) พบว่า ทักษะทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ การประเมินความต้องการความต้องการและการวิเคราะห์ดี จัดเนื้อหาที่จะสอนดี มีการดำเนินการสอนดี จัดการความประพฤติของเด็กดี วางแผนและจัดบรรยากาศของการเรียนการสอนอย่างดี และมีการวัดผลที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ หวัง แสทล และวอลเบอร์ค (1990) ที่พบว่า เด็กพิการเรียนรู้ได้ดีจากการสอนที่ผู้สอนพิถีพิถัน ใส่ใจและสอนอย่างชัดเจน ไม่จำเป็นต้องเป็นการสอนชนิดใหม่เลย แม้ว่าครูที่สอนการศึกษาพิเศษต้องมีทักษะพิเศษอยู่บ้าง แต่ความสามารถที่เป็นพื้นฐานจำเป็นที่ทั้งครูสอนเด็กปกติและครูสอนเด็กพิเศษต้องมีเหมือนกัน

ข้อที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมมีการปฏิบัติในระดับมากอีก 3 ข้อ ที่น่าสนใจได้แก่ ตำราวินิจฉัยหาของเคื่ที่มีผลกระทบมาจากความเจ็บป่วย การกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับกับความต้องการของเด็กป่วย และ การกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ ในการสำรวจปัญหาของเคื่ที่มีผลกระทบมาจากความเจ็บป่วยนับเป็นข้อมูลสำคัญในการนำมาวางแผน “การสอนเด็กป่วยในโรงพยาบาลเป็นงานที่ต้องวางแผนการสอนเป็นอย่างดี . . . เนื่องจากผู้ป่วยแต่ละรายมีความแตกต่างกันผู้สอนจะต้องมีเวลาสำหรับการสอนให้ความรู้ความเข้าใจผู้ป่วยอย่างจริงจัง และต้องมีการค้นหาความต้องการของผู้ป่วย เพื่อผู้สอนจะได้นำมาประเมินความต้องการ และนำมาวางแผนการสอนต่อไป (Lake , 1977 อ้างถึงใน ยูนิ พงศ์จตุรวิทย์ 2534)

ส่วนการกำหนดเนื้อหาวิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ ให้เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ และความต้องการของเด็กป่วยเป็นสิ่งที่สำคัญมาก “เพราะความรู้เกี่ยวกับวัย พัฒนาการและความต้องการของเด็กป่วยเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ . . . เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล “ และผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม จะต้องคำนึงถึงอายุและวุฒิหลังของครอบครัว ความสามารถพิเศษหรือความสนใจ ลักษณะความเจ็บป่วย ผลการวินิจฉัย และการทำนายการดำเนินของโรค ซึ่งมีผลต่อความจำกัคของร่างกาย (นงลักษณ์ จินตนิลล , 2527) นอกจากนี้ในการเรียนการสอนศิลปะ นอกจากครูจะต้องคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียนให้ควบคู่ไปกับเนื้อหาวิชา และการสอนศิลปศึกษาให้ได้ผล ผู้สอนจะต้องคำนึงถึง “ พัฒนาการของเด็ก ความต้องการและความสนใจ และความแตกต่าง ของเด็กเป็นรายบุคคล ” (ชวลิต คาบแก้ว และสุดาวดี เหมทานนท์ , 2525)

ข้อปฏิบัติที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติในลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ การกำหนดงบประมาณในการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยจัดกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประสิทธิ์ อามาตร์ (2529) ที่พบว่า การเชิญวิทยากรมีปัญหาในด้านค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากรไม่สะดวกในการติดต่อวิทยากร และปัญหาเรื่องครูไม่มีเวลาในการวางแผนเชิญวิทยากรที่เหมาะสมกับแผนงานไว้ล่วงหน้าแต่เนิ่น ๆ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ลวีวรรณ แก้วโสฬส (2528) ยังพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรมด้วยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย คือ วิทยากรในท้องถิ่นไม่มีเวลา วิทยากรขาดความรู้ และขาดงบประมาณค่าพาหนะของวิทยากร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีความเห็นว่สาเหตุสำคัญที่จัดสรรงบประมาณในด้านนี้น้อย อาจเนื่องมาจากการได้รับงบประมาณอย่างจำกัด จึงต้องจัดสรรตามความจำเป็นและความสำคัญ ประกอบกับจำนวนที่ไม่แน่นอนของเด็กป่วยที่เข้าร่วมกิจกรรม รวมไปถึงเวลาที่ต้องมีการยืดหยุ่นอยู่ตลอดเวลา อันเนื่องมาจากการรักษาพยาบาล

ข้อปฏิบัติที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติในลำดับน้อย อีก 2 ข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ จัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะในรูปของแผนการสอนระยะสั้น/ยาว และจัดทำสื่อประกอบการสอน ในการจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะในรูปของแผนการสอนระยะยาว/สั้น มีระดับของการปฏิบัติในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากที่บุคลากร ที่มีตำแหน่งเป็นครู และทราบว่า การจัดทำของครูแผนการสอน จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้สอนที่สอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย และทิศทางในการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติเกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ การวางแผนสอนอย่างรอบคอบและปฏิบัติตามแผนการสอนที่ได้วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จ ได้ดีกว่า การไม่ได้วางแผนการสอน (อาภรณ์ ใจเที่ยง , 2537)

ในด้านการจัดทำสื่อประกอบการสอน เทียนชัย เสาจินดารัตน์ (2534) ได้ให้ความเห็นว่า ครูผู้สอนเห็นคุณค่าของการใช้สื่อประกอบการสอนศิลปศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ หลายประเภท และสื่อการสอนศิลปศึกษาที่มีอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องผลิตสื่อการสอนที่ใช้ในการสอนในวิชาศิลปศึกษาขึ้นเอง ซึ่งในการผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้นี้ แสดงให้เห็นว่า ครูเป็นผู้ที่มีประสบการณ์และความชำนาญในกิจกรรมที่ตนจะสอน ซึ่ง อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนว่า “เปรียบได้กับมือที่สามของครู เพราะครูสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยเสริมให้การสอนน่าสนใจ และลดพลังงานในการที่ครูต้องพูดอธิบายให้น้อยลง เป็นการประหยัดเวลาในการสอน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ตลอดจนจำได้นาน “จากการที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาล มีการจัดทำสื่อประกอบการสอนน้อย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เหตุผลที่สำคัญนอกเหนือไปจากประสบการณ์และความชำนาญในการจัดกิจกรรมศิลปะแล้ว เวลาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง นอก

จากจะต้องทำหน้าที่สอนหรือจัดกิจกรรมศิลปะในห้องเรียนหรือห้องเล่นแล้ว บุคคลากรเหล่านี้ยังมีกิจกรรมหลัก ๆ ที่ต้องปฏิบัติ เป็นผลต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นมากกว่า ในกลุ่มของครู ต้องมีการเตรียมการสอนด้านวิชาการ เพื่อเด็กป่วยจะได้เรียนให้ทันเพื่อนเมื่อกลับไปเรียนตามปกติ กลุ่มนักพัฒนาการเด็ก มีหน้าที่ในการบำบัดเกี่ยวกับพัฒนาการในเด็กที่มีพัฒนาการช้า หรือผิดปกติ และในกลุ่มของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลต้องให้การดูแลและการรักษาพยาบาลแก่เด็กป่วย

2.2 การดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อปฏิบัติที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมมีการปฏิบัติในลำดับมากที่สุด ได้แก่ การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ “ ในการเลือกเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับเด็กพิเศษ จะช่วยส่งเสริมระเบียบวิธี ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ได้มากยิ่งขึ้น การเลือกเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสม ย่อมทำให้เทคนิควิธีที่ครูใช้ไม่เกิดผล หรืออาจเกิดผลเสียได้ ไม่ว่าวิธีการเลือกนั้นถูกต้องเพียงใดก็ตาม “ (Smith and other อ้างถึงใน อวยพร วาตะบุตร 2537) อีกทั้งเมื่อพิจารณาจากสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก ซึ่งต้องเลือกกิจกรรมให้เหมาะสม เช่น เด็กโรคหัวใจ ควรทำกิจกรรมเบา ๆ ไม่ต้องออกแรง ไม่ตื่นเต้นหวาดเสียว เด็กโรคเลือดออกหูดขาด จะต้องหลีกเลี่ยงจากของมีคมทุกชนิด เด็กโรคภูมิแพ้ จะต้องหลีกเลี่ยงสารที่ทำให้เกิดการระคายเคือง เป็นต้น (สุวดี ศรีเลนวัตติ , 2530) จากสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นเหตุผลสำคัญ ที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษในการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก และเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ หรือเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาที่สอนมากขึ้น การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ยังควรพิจารณาจาก วัยและพัฒนาการของเด็ก โดยต้องคำนึงถึงความประหยัด สะดวกในการจัดหา และคำนึงถึงคุณค่าที่จะให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง อาจเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายและมีราคาถูก อาจเป็นการทำขึ้นเอง (สัจฉิ อุทรานันท์ , 2529)

ส่วนข้อปฏิบัติที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติในลำดับมากอีก 2 ข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก และ สังเกตความสนใจของเด็กในกิจกรรมแต่ละประเภท เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4 พบว่า ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะมีการปฏิบัติในข้อนี้สูงทุกกลุ่ม และเนื่องจากวิชาศิลปะศึกษา “ เป็นวิชาที่เน้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการแนะนำและดูแลการปฏิบัติงานของเด็กอย่างใกล้ชิด สม่่าเสมอ “ (วิรุณ ตั้งเจริญ , 2526) และจากการวิจัยของ บรรจง บุญการี (2531) พบว่า ในด้านการดำเนินการสอนศิลปะศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดลพบุรีนั้น “ ครูผู้สอนใช้วิธีการเดิน

สังเกตและให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะที่เด็กทำงาน “มากที่สุด จากพฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บุคคลากรเหล่านี้มีความสนใจและเอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการสนับสนุนกับคำกล่าวของ วิรุณ ตั้งเจริญ ที่ว่า “ ในการสอนศิลปะนั้น ครูผู้สอนต้องพยายามดูแลการทำงานศิลปะของเด็กความอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ เพราะการเรียนศิลปะจำเป็นต้องอาศัยการชี้แนะตัวต่อตัว ครูจะต้องรับผิดชอบพัฒนาการของเด็ก “ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียนชัย เสถียรรัตน์ (2534) ที่พบว่า ในด้านกิจกรรมการสอน “ ครูประจำชั้นมีการเดินสังเกตและให้คำแนะนำช่วยเหลือในขณะที่เด็กทำงาน “ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนค่อนข้างจะมีความพร้อมในด้านสถานภาพของความเป็นครู

จากการที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมสังเกตความสนใจในกิจกรรมแต่ละประเภท แสดงว่า ไม่มีการจัดกิจกรรมศิลปะให้เด็กป่วยทำหลายประเภท ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ ครูควรพยายามจัดประสบการณ์ให้มากมายหลายด้าน เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางศิลปะทั้งทางตรงและทางอ้อม มากเท่าที่ครูผู้สอนจะทำได้ “ เพราะประสบการณ์จะมีส่วนในการสร้างประทับใจและเป็นทักษะพื้นฐานอันมีค่าต่อชีวิต (วิรุณ ตั้งเจริญ , 2526)

ข้อปฏิบัติที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม มีการปฏิบัติในลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมจัดกิจกรรม เมื่อพิจารณาจากข้อปฏิบัติในด้านการวางแผน จะเห็นว่ามีผลสอดคล้องกับข้อปฏิบัติ ในเรื่องของการกำหนดงบประมาณในการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาช่วยจัดกิจกรรม ที่มีระดับในการปฏิบัติมากที่สุด และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สันทัด อินทริกานนท์ (2526) ที่พบว่า การเชิญวิทยากรจากท้องถิ่นมาบรรยายเป็นวิธีที่ใช้บ่อยที่สุด การที่ครูไม่นิยมจัดกิจกรรมนี้เนื่องจากปัญหาของโอกาสและเวลา ซึ่ง ภาวนา ภูมิศรีสอาด (2533) ได้ให้ความเห็นว่า การไม่นำเอาวิธีการนี้มาใช้ เท่ากับได้มองข้ามสิ่งที่มีคุณค่าไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาค่าใช้จ่าย เช่น การขาดแคลนสื่อการสอน การสร้างสรรคให้แก่นักเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ (2526) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของวิทยากรว่า “ วิทยากรเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการทำงานมาโดยเฉพาะ จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ลึกซึ้ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องดีกว่าครู “ ดังนั้นการให้ความรู้และประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน ถ้าเป็นไปได้และมีโอกาสควรเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาร่วมจัดกิจกรรม เพื่อเด็กป่วยจะได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน ทั้งเป็นวิธีการเรียนที่เด็กจะไม่เบื่อหน่าย เพราะได้เปลี่ยนอิริยาบถ เปลี่ยนบรรยากาศ และได้รับความรู้อย่างกว้างขวางอีกด้วย

ข้อปฏิบัติที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมมีการปฏิบัติในลำดับน้อย ที่น่าสนใจอีกข้อ ได้แก่ การสำรวจทัศนคติของเด็ก ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ข้อปฏิบัติดังกล่าวสมควรที่จะกระทำอย่างยิ่ง เพราะผลของความคิดเห็นและทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะน่าจะ

เป็นประโยชน์ในการช่วยให้การจัดกิจกรรมศิลปะมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 4 พบว่า มีเพียงกลุ่มของนักพัฒนาการเด็กและกลุ่มพยาบาล ที่มีการปฏิบัติในข้อนี้ในระดับที่สูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากร 2 กลุ่มนี้มีหน้าที่สอนหรือจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วยเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ดูแล ให้การรักษาพยาบาลและปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาให้แก่เด็กอีกด้วย นอกจากนี้ ประนอม รอดคำดี (ม.ป.ป) ยังกล่าวอีกว่า ในขั้นดำเนินการ บุคลากรที่มีหน้าที่จัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วย ควรมีการวางแผน ดำเนินกิจกรรม ร่วมกับผู้ปกครองเด็กก่อนเด็กกลับบ้าน เพื่อให้กิจกรรมนั้นมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

จากข้อเสนอแนะในผลงานวิจัยของ สุชาดา สถาวร (2536) พบว่า การสำรวจทัศนคติของเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะเป็นประโยชน์สำหรับครูศิลปศึกษา ในเรื่องของบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอนและจัดกิจกรรม ด้านการวัดและการประเมินผล สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการจัดอบรมครูศิลปะ การส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปศึกษา การส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมศิลปศึกษาในโรงเรียน การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษทางศิลปะ สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมพิเศษทางศิลปะ ในด้านการศึกษาหาความรู้ทางศิลปศึกษา การคัดเลือกผู้สอน การสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน การให้บริการแก่เด็กและผู้ปกครอง การสำรวจความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ และในเรื่องค่าใช้จ่าย สำหรับผู้ปกครองนักเรียน ในด้านการศึกษาหาความรู้และติดตามข่าวสาร การให้การสนับสนุนการเรียนศิลปศึกษาในโรงเรียนและการให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ลูกหลานได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษทางศิลปะเมื่อมีโอกาส นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังพบว่า ในด้านทัศนคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาต่อกิจกรรมศิลปศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่ชอบทำงานศิลปะพอสมควร รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินในขณะที่ทำกิจกรรม และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน สำหรับบุคคลที่ให้การสนับสนุนการเรียนศิลปศึกษามากที่สุดคือ ครู อาจารย์ สอดคล้องกับ สุกฤษณ์ เทียนสุวรรณ (2531) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ครู อาจารย์ และพ่อแม่ โดยการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน

2.3 การประเมินผล

ข้อปฏิบัติที่มีหน้าที่จัดกิจกรรม มีการปฏิบัติในลำดับมากที่สุด ได้แก่ นำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป เป็นการสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า “เมื่อการทำงานสิ้นสุดลงแล้วทุกขั้นตอน และทำการประเมินผลเป็นระยะ ๆ โดยต่อเนื่อง เพื่อทำการวินิจฉัยผลงานระหว่างที่การปฏิบัติงานกำลังดำเนินอยู่ เพื่อประมวลปัญหาและความต้องการของ

บุคคลากรในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความมั่นใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพสูง และเพื่อทราบจุดอ่อนจุดแข็งของการทำงาน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนแก้ปัญหาและสนองความต้องการได้ถูกต้องทันเวลา เป็นการขัดหรือป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้“ (สมคิด รักษาศักดิ์, 2529) และยังสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า “ การประเมินผลเป็นกิจกรรมสำคัญ ช่วยตัดสินใจการพัฒนาที่ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว และเป็นสิ่งที่จะช่วยกำหนดทิศทางและแนวทางในการปรับปรุงขึ้นต่อ ๆ ไป (ชุตินา ศรีเอี่ยม , 2532)

เมื่อพิจารณาข้อการปฏิบัติที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรม มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อพิจารณาจากข้อปฏิบัติในด้านการดำเนินงาน (ตารางที่ 3) พบว่ามีความสัมพันธ์กับ “ เชิญผู้เชี่ยวชาญมาร่วมจัดกิจกรรม “ ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวไม่สนับสนุนคำกล่าวที่ว่า “ วิทยากรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ มีประสบการณ์ในการทำงานมาโดยเฉพาะ จึงเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ลึกซึ้ง มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องดีกว่าครู “ (รุจิระ สุภรณ์ไพบุลย์ , 2526) และในเทคนิคในด้านการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการนั้น “ เป็นเรื่องที่ซับซ้อนกว่าที่ครูส่วนใหญ่จะคาดถึง และมักประสบปัญหาในการใช้ แม้มีครูจำนวนหนึ่งที่สามารถทำได้เป็นอย่างดี “ การประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้จึงจัดเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการด้วย ทั้งนี้เพราะ “ ไม่มีโปรแกรมใดที่นักเรียนจะก้าวหน้าไปด้วยดี หากปราศจากการประเมินที่เฉพาะเจาะจงและเหมาะสม นักการศึกษาพิเศษจะต้องมีทักษะในการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน การวัดเหล่านี้บ่งชี้ความก้าวหน้าของเด็กและให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการเรียนการสอน (Smith and other อ้างถึงใน อวยพร วาตะบุตร , 2537)

3. ความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล

จากการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาลของผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะ ในด้านการวางแผนและการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับสูง ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 การวางแผน

เมื่อพิจารณาข้อความต้องการเป็นรายชื่อ พบว่าข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม มีความต้องการในลำดับมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดเนื้อหา วิธีการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วย เมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติในข้อเดียวกันนี้ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการปฏิบัติในลำดับมากที่สุด และในตารางที่ 7 พบว่า ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม

ศิลปะ มีคะแนนความต้องการอยู่ในระดับสูงทุกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่าบุคลากรเหล่านี้มีความกระตือรือร้นและมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมให้แก่เด็กป่วย ซึ่ง Lake (อ้างถึงใน ยูนิ พงศ์จตุรวิทย์ , 2524) ได้กล่าวว่า การสอนผู้ป่วยให้เกิดประสิทธิภาพ จะต้องมีการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบตามขั้นตอน คือ จะต้องมีการค้นหาความต้องการของผู้ป่วย วางแผนการสอน ดำเนินการสอนและประเมินผล ลอร์น่า คิม ชัง ซาน (2535) ได้กล่าวว่า การดำเนินการสอนที่สำคัญอย่างยิ่งในวิชาการศึกษาพิเศษ กระบวนการสอนมีความสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้นครูจำเป็นต้องทราบว่าสภาพอย่างไรช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุด มีกิจกรรมใดบ้างที่ครูจะสามารถใช้เป็นการสอดแทรกความรู้หรือสิ่งที่ครูประสงค์จะให้เด็กได้รับ และมีวิธีการใดที่ครูจะสามารถนำมาใช้เพื่อช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เต็มที่ตามศักยภาพของเขา การเสาะแสวงหาความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จะนำมาปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้ของเด็ก

ในด้านความรู้และทักษะทางศิลปะ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการกำหนดสิ่งต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นสิ่งที่บุคลากรเหล่านี้มีอยู่น้อยทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมศิลปะได้เต็มที่ นั้น สิ่งที่สำคัญคือ ครูผู้สอนศิลปศึกษาต้องมีความเชื่อพื้นฐานว่า เด็กทุกเพศทุกวัยสามารถเรียนศิลปะได้ ครูควรเข้าใจว่าเด็กทุกคนมีความสนใจที่แตกต่างกันและแสดงออกไม่เหมือนกัน ทั้งต้องมีความรักและศรัทธาในตัวเด็กทุกคน คุณสมบัติในข้อนี้สอดคล้องกับข้อมูลในด้านสถานภาพของผู้จัดกิจกรรมส่วนใหญ่ ที่มีความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วย เพราะช่วยให้เด็กได้รับความสุขและความเพลิดเพลินในการทำงาน และยังสอดคล้องกับ เลิศ อานันทนะ (2526) ได้กล่าวแย้งว่า ครูประถมศึกษาทั่วไปสามารถสอนศิลปศึกษาได้ดี ถ้าหากมีการจัดเตรียมการสอนล่วงหน้า ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาการศึกษา และสามารถนำความรู้เหล่านี้มาปรับให้เหมาะสมกับการสอนศิลปศึกษา แสดงว่าผู้สอนศิลปะให้แก่เด็กไม่จำเป็นจะต้องเป็นครูศิลปะเท่านั้น แต่ควรเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น และมีความตั้งใจที่จะสอนศิลปะให้กับเด็ก

ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมมีความต้องการค่อนข้างมากอีกข้อ ที่น่าสนใจ ได้แก่ การกำหนดงบประมาณเพื่อการศึกษาอบรมเพิ่มเติมของบุคลากร เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 7 จะพบว่า ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะทุกกลุ่มมีความต้องการในข้อนี้สูง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บรรจง บุญการี (2531) เกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการสอนศิลปศึกษาของครูประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า “ ควรจัดให้มีการอบรมครูประจำการผู้สอนศิลปศึกษาอยู่ขณะนี้ ให้มีความรู้เพิ่มขึ้นและเข้าใจการสอนที่ถูกต้อง “ พร้อมกับเสนอให้ผู้บริหารได้จัดครูผู้สอนที่มีความถนัด มีความสามารถและมีใจรักศิลปะ เป็นผู้รับผิดชอบในการสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนแต่เพียงผู้เดียว

และเมื่อพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะทางด้านศิลปะทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร การที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากหน่วยงานอื่น ๆ เลย จึงทำให้ขาดความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะใหม่ ๆ ต้องทำกิจกรรมตามความถนัด และในการศึกษาของ ชุติมา ลวสุตานนท์ (2525) เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูอนุบาล พบว่า ครูอนุบาลส่วนใหญ่ขาดสมรรถภาพด้านทักษะในการสอนตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจหาความจำเป็นในการฝึกอบรมที่เลี้ยงเด็กของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน โดยวิธีสัมภาษณ์ พบว่า ทั้งผู้ประกอบการและพี่เลี้ยงเด็กส่วนมากขาดความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัย (กรมประชาสงเคราะห์ , 2525)

จากการวิจัยของ สันทนา นิพนธ์พิทยา (อ้างถึงใน บรรจง บุญการี , 2531) ที่พบว่า ปัญหาการเรียนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้แก่ ครูขาดความถนัด ในการสอนดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษาและศิลปศึกษา จึงละเลยไม่สอนในกลุ่มวิชานี้ เป็นผลให้นักเรียนขาดความรู้ ทักษะพื้นฐาน และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อันจะเป็นปัญหาในการเรียนขั้นสูงต่อไป ดังนั้นงบประมาณในการศึกษาอบรมเพิ่มเติมของบุคลากร จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น ดังที่ผลงานวิจัยของ มีนา คงสุริยนาวิณ (2528) ที่ศึกษาความคิดเป็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรและการใช้หลักสูตรประถมศึกษา และกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า ครูไม่สามารถสอนได้ทุกหมวด โดยเฉพาะดนตรี นาฏศิลป์ พลศึกษาและศิลปศึกษา จึงได้เสนอให้จัดครูที่มีความรู้ ความสามารถโดยเฉพาะเข้าสอนหรือจัดอบรมครูในเชิงปฏิบัติแบบเข้ม และจัดอย่างสม่ำเสมอ ความเห็นนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญญา เดชาภิวัฒน์สกุล (2526) ที่ศึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตปทุมวัน ตามความคิดเห็นของตนเอง พบว่า สมรรถภาพด้านการสอนที่ครูต้องการพัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะในระดับมาก ได้แก่ การวาดภาพระบายสี งานปั้น งานออกแบบสร้างสรรค์จากวัสดุต่าง ๆ

นอกจากนี้ บรรจง บุญการี (2531) ยังได้ให้ความเห็นว่า การนำครูประจำการที่สอนศิลปศึกษาแต่ขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการสอนศิลปศึกษา มาเข้ารับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการสอนศิลปศึกษาอย่างถูกต้อง โดยการจัดอบรมเป็นช่วงสั้น ๆ จะทำให้ครูผู้สอนศิลปศึกษาดำเนินการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของศิลปศึกษาอย่างแท้จริง และเป็นแนวทางที่มีความเป็นไปได้สูง

จากสรุปผลการดำเนินงานส่งเสริมและควบคุมสถานสงเคราะห์เด็ก และสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ปี 2527 พบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็กได้ ทั้งนี้เพราะขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (กองสงเคราะห์เด็ก , 2527) และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทนา ท่าพริก (2531) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมให้เด็กโดยทั่วไป รวมทั้งกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ จัดได้ไม่เหมาะสม เนื่องจากครูส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจและเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างถูกต้องและขาดทักษะในการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังพบว่า ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ประเภทปั้น การเขียนภาพ งานกระดาษ การเล่นกับสีและการประดิษฐ์เศษวัสดุต่าง ๆ ให้เด็กอย่างเพียงพอ (วาที ประุงสิงห์ , 2524) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเข้ารับการฝึกอบรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่ง เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529) ได้ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กสามารถพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็ก โดยมีรูปแบบและวิธีการที่ดี มีเครื่องมือที่เหมาะสม ซึ่งการเสริมสร้างความสามารถดังกล่าวนี้ต้องอาศัยการฝึกอบรม เป็นการช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถที่แท้จริง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ , 2529) สอดคล้องกับ วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (อ่างถึงใน เทียนชัย เสาจินดารัตน์ , 2534) ได้กล่าวถึงความคิดเห็นของนักวิชาการ และผู้ใช้หลักสูตร ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดให้มีการอบรมเพื่อแนะนำและสาธิตให้ครูมีความรู้และความเข้าใจ ด้านการสอนศิลปศึกษามากขึ้นเมื่อบุคลากรเหล่านี้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติ แล้วก็จะทำให้การสอนหรือการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กป่วยในโรงพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า ความรู้และทักษะทางศิลปะ ดังที่ Schirrmacher (1993) ได้กล่าวว่า ใน การวางแผนและพัฒนาหลักสูตร ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ตนจะสอน มีทักษะในการสอน และเป็นผู้กระตุ้นเด็กในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เด็กสร้างงานศิลปะได้อย่างสมบูรณ์ (ประเทิน มหาจันทร์ , 2531) เนื่องจากการสอนศิลปศึกษาแตกต่างจากวิชาอื่น เพราะกระบวนการเรียนการสอน มีความเกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างมากมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดภายในของตนออกมา โดยการแสดงออกทางกิจกรรมศิลปะประเภทต่าง ๆ (กรมวิชาการ , 2527) ดังนั้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์จึงจำเป็นต้องมีการจูงใจก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความบันดาลใจที่สร้างงานศิลปะให้ดีที่สุด (Gray , 1960)

ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรม มีความต้องการในลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะในรูปของแผนปฏิบัติการประจำเดือน/ปี และเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 21 พบว่า ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมไม่นิยมจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมศิลปะ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากกิจกรรมศิลปะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ทางโรงพยาบาลจัดให้แก่

เด็กป่วย จึงไม่ให้ความสำคัญตรงจุดนี้ แต่จะจัดทำเป็น “ ตารางการดำเนินงาน แสดงลำดับขั้นตอนของการวางแผน “ (ตารางที่ 6) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของพยอม วงศ์สารศรี (2534) ที่ว่า การจัดทำเป็นกำหนดตารางการดำเนินงาน จะทำให้ทราบถึงขั้นตอนรายละเอียดในการปฏิบัติ สามารถกำหนดวิธีการติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และสามารถกำหนดวิธีการประเมินความสำเร็จของแผนงานหรือโครงการให้ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการวางแผนและดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่เด็กโดยรวม ไม่เฉพาะเจาะจงแต่กิจกรรมศิลปะเท่านั้น นอกจากนี้ พรณิกา สุขเกษม (2535) ได้ศึกษาการดำเนินงานของนักเรียนตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ประสานงานกับเพื่อนผู้ร่วมโครงการและอาจารย์ที่ปรึกษาประจำโครงการ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงาน แต่มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการประชุม และมีการบันทึกการประชุม

3.2 การดำเนินงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมมีความต้องการในลำดับมากที่สุด ได้แก่ การเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก เมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติในตารางที่ 4 ในข้อเดียวกันนี้ที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมมีการปฏิบัติมากที่สุด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การที่บุคคลากรเหล่านี้ให้ความสำคัญต่อการเลือก ใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก อาจเนื่องมาจากความจำกัดของร่างกายและต้องมีความระมัดระวังเป็นพิเศษมิให้เด็กในความดูแลได้รับความกระทบกระเทือนจากการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะมีผลต่อการรักษาพยาบาล

ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรม มีความต้องการในลำดับมากที่สุดที่น่าสนใจอีกข้อ ได้แก่ การตกแต่งบรรยากาศของสถานที่ให้น่าสนใจ กระตุ้นให้เด็กอยากทำงานศิลปะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาดา สถาวร (2536) ที่พบว่า นักเรียนพอใจสภาพห้องเรียน เพราะห้องเรียนสะอาด มีการจัดป้ายนิเทศอย่างสวยงามเป็นสัดส่วน ห้องเรียนกว้างขวางเหมาะสำหรับการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับ วณิช บรรจง (2516) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมที่ทำให้ นักเรียนพอใจจะทำให้ นักเรียนสนใจ เกิดทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเรียน และยังสนับสนุนคำกล่าวที่ว่า “ การจัดสถานการณ์หรือสถานที่ ที่มีการผสมผสานหลักสูตร วิธีการและเครื่องมืออุปกรณ์ในการสอนเด็กอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลที่สุด สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มความสามารถของเด็ก นอกจากนี้สถาน ที่ ๆ ใช้สอนเด็กและ

ทักษะของครูในสถานที่นั้น ๆ ยังสัมพันธ์โดยตรงกับการที่เด็กจะเกิดทักษะที่ต้องการอีกด้วย (Smith and other อ้างถึงใน อวยพร วาตะบุตร , 2537)

ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรม มีความต้องการในลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ จัดกิจกรรมศิลปะนอกสถานที่ เนื่องจากห้องนั่งเล่นหรือสถานที่เล่นของเด็กป่วยควรอยู่ใกล้กับโต๊ะพยาบาล เพื่อให้พยาบาลสามารถสังเกต และควบคุมการเล่นของเด็กได้ ควรจัดมุมโมดูลหนึ่งของตึกเป็นมุมห้องนั่งเล่น กันเป็นบริเวณให้เป็นสัดส่วนหรืออาจเป็นที่เล่นชั่วคราวในบริเวณช่องทางเดินที่ไม่กีดขวางต่อการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย หรือแม้แต่บนเตียงเด็กก็ได้ (นงลักษณ์ จินตนิลล , 2527) แสดงให้เห็นว่า เด็กป่วยต้องอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิดของพยาบาล เพื่อความสะดวกในการรักษา ทำให้ไม่สะดวกนักที่จะออกไปปฏิบัติกิจกรรมศิลปะนอกสถานที่ที่จัดไว้

จากการวิจัยของ กาวนา ศรีภูมิสอาด (2534) พบว่า ครูมีความต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น สถานที่สำคัญต่างๆที่อยู่ในชุมชน แต่ครูจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษามีมาก และกำหนดเวลาในการสอนน้อยไป ทำให้ไม่สามารถพานักเรียนไปทัศนศึกษาได้เท่าที่ควร ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่า การไปทัศนศึกษานอกสถานที่เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์และน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สันทัต อินทริกานนท์ (2526) ที่พบว่า การจัดการศึกษานอกสถานที่เป็นวิธีที่ครูใช้น้อยที่สุด และสุภาวดี โรจนธรรมกุล (2529) กล่าวว่า การจัดทัศนศึกษานี้ ทางโรงเรียนหรือครูต้องรับผิดชอบในเรื่องการดูแลและนักเรียนเป็นจำนวนมาก และการไปทัศนศึกษานั้นนักเรียนต้องออกค่าใช้จ่ายบางส่วน ทำให้การจัดกิจกรรมนี้ค่อนข้างน้อย ต้องมีการเตรียมการวางแผนล่วงหน้า และจากผลการวิจัยของ วนิกา เลหาวัฒน์ (2527) พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดกิจกรรมทัศนศึกษาได้ เนื่องจากขาดงบประมาณค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ครูยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่าง ๆ อีกด้วย และครูมีความเห็นว่าเป็นการเสียเวลา มีการติดต่อยุ่งยาก อีกทั้งผู้บริหารไม่สนับสนุน อาจจะเป็นเหตุผลให้ครูจัดกิจกรรมนี้ในระดับปานกลาง

3.3 การประเมินผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมมีความต้องการลำดับมากที่สุด ได้แก่ นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป เมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติ ในข้อเดียวกันนี้ (ตารางที่ 5) พบว่ามีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อุทัย หิรัญโต (2525) ที่กล่าวว่า เมื่อได้วัดและประเมินผลงานโดยการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผลงานแล้ว ขั้นสุดท้ายของการควบคุมดูแลงานก็คือ การพิจารณาหาทางแก้ไข หรือวางแผนการดำเนิน

งานใหม่ให้ถูกต้อง ทั้งนี้จะต้องนำเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาพิจารณาอย่างรอบคอบ ในการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องนี้ นอกจากจะมีการวางแผนงานใหม่แล้ว อย่างน้อยจำเป็นจะต้องมีการวางวิธีการปฏิบัติงานขึ้น และจะต้องศึกษาพิจารณาหาทางป้องกันไม่ให้เกิดอุปสรรคขัดข้องซ้ำ เช่นเดิมอีก หรืออย่างน้อยที่สุดก็หาทางบรรเทาปัญหาเหล่านั้นให้น้อยลง

ข้อความต้องการที่ผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมมีความต้องการในลำดับน้อยที่สุด ได้แก่ มีการนิเทศติดตามงานในช่วงต่างๆ ของแผนงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการนิเทศงานเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน และต้องมีการวางแผนงานในการนิเทศก์ มิใช่จะกำหนดลอย ๆ ตามใจใครก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบมากมายที่ต้องนำมาศึกษาและพิจารณาประกอบกัน ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะนำมาศึกษาในการนิเทศในสถานศึกษาว่าควรพิจารณาถึงนโยบายของสถานศึกษาในด้านการนิเทศ ปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึงสิ่งที่มีอยู่ ทั้งทรัพยากร บุคคลและวัตถุ และผลการสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียนชัย เสาจินดารัตน์ (2534) ที่พบว่ามีความต้องการในการขอรับการนิเทศการสอนศิลปศึกษาจากหน่วยงานศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอในระดับน้อยที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประสิทธิ์ จันทร์คา (2534) พบว่า ปัญหาในระดับสูงสุดของการบริหารงานวิชาการนั้น ได้แก่ การที่ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอนทำการนิเทศในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีหน้าที่จัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล
  - 1.1 ควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปศึกษา ในด้านของจุดประสงค์เฉพาะ ความคิดรวบยอด เนื้อหา กระบวนการทำงาน วิธีวัดและประเมินผลจากหลักสูตรแล้วนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยของเด็ก
  - 1.2 ควรหาโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะเพื่อเพิ่มพูนความรู้ แลกเปลี่ยนวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารหน่วยงานหรือโครงการที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กป่วยในโรงพยาบาล
  - 2.1 ควรขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะ ให้จัดการอบรมผู้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็ก

ป่วยและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าการฟังบรรยายเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรเหล่านี้อย่างทั้งถึงและสม่ำเสมอ

2.2 ควรจัดสรรงบประมาณในการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญมาอบรมหรือ สัมมนาเชิงปฏิบัติการ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกทำกิจกรรม หรือการจัดทำเอกสารประกอบการอบรมหรือสัมมนา ตลอดจนจัดสรรงบประมาณเพื่อเงินค่าใช้ สอยในการส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้วย

2.3 ส่งเสริมและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะผู้ป่วยให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดหางบประมาณในการซื้อสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ให้พร้อม จัดให้มีห้องหรือมุมในการปฏิบัติงานศิลปะโดยเฉพาะ

2.4 ควรดำเนินการจัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปะของเด็กป่วย ในโอกาสพิเศษ ต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศที่ดีในโรงพยาบาล และยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่พบเห็นตื่นตัว และให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมศิลปะในโรงพยาบาลมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครองของเด็กป่วย

3.1 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนศิลปะศึกษาในโรงเรียนให้ทัดเทียมกับ วิชาอื่น ๆ

3.2 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมลูกหลานของคนให้เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ทาง โรงพยาบาลจัดขึ้น เพื่อลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับสภาพความเจ็บป่วยและการเข้ารับการรักษา พยาบาล

4. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในเรื่องนี้โดยขยายขอบเขตวิจัยให้กว้างขวางยิ่ง ขึ้น

4.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะใน โรงพยาบาลของรัฐในเขตอื่น ๆ รวมไปถึงโรงพยาบาลเอกชน เพื่อหาข้อสรุปเปรียบเทียบสภาพและ ความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะให้เหมาะสมต่อไป

4.3 ควรมีการสำรวจความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรง พยาบาล

4.4 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะในการบำบัดหรือแก้ไขความ บกพร่องหรือปัญหาในผู้ป่วย